

Kjell-Erik N. Kallset og Mímir Kristjánsson (nyhetssjefer)
Åse Brandvold | Emilie Ekeberg | Pål Hellesnes
Anne Kari Hinna | Alf Skjeseeth | Simen Tallaksen
Frida Holsten Gullestad | Jo Skårderud (Trondheim)

NYHETER

Sykehjem med hijabforbud seiret

HIJAB: Blidensol sykehjem i Stavanger mener EU-kjennelsen om at bedrifter kan forby sine ansatte å bruke synlige religiøse symboler på jobb, er en full seier. Sykehjemmet har fått kritikk fra både kommunen og Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO) etter at de nektet sine ansatte å bruke religiøse hodeplagg i arbeidstida. – Vi har hatt et hylekor imot oss som ikke har forstått det, som har kalt oss rasister og all verdens, sier Thomas Middelthun i styret ved sykehjemmet. LDOs kritikk ble klaget inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda, og deres avgjørelse er ventet innen to uker. Middelthun sier han forventer at sykehjemmet får medhold. **©NTB**

Hva kan venstresida gjøre for å hindre høyrepopulismen?

Christina Beck Jørgensen

– Vi må engasjere folk på gata, snakke med dem og få dem til å forstå hvordan politikk henger sammen med deres hverdags- og arbeidsliv. – *Har du en spesiell hjertesak?* – En av de viktigste tingene er å få mer politikk inn på skolene, så man alt når man er 13–14, skjønner mer om hvordan samfunnet fungerer og hvilke rettigheter man har i arbeidslivet.

Mohammed Akram Shah

– Man må stå på og kjempe for fellesskap og solidaritet. Vi må oppfriske vår egen identitet og plattform. – *Har du en spesiell hjertesak?* – Vi må verne de universelle rettighetene, vi må ha velferd for alle i dette landet.

Linn Schistad Camara

– Det viktigste er å få tilbake solidariteten i samfunnet. Få bort tenkningen på «oss» og «dem», og heller tenke på «oss». De sosialistiske og sosialdemokratiske verdiene må bli populære igjen. – *Har du en spesiell hjertesak?* – Det er helt forferdelig at vi sender ut mindreårige flyktninger til Afghanistan. Vi må skjønne at vi er en verden.

Jorid Oline Østvik

– Vi må bry oss om det vanlige folk bryr seg om. Det handler om språket man snakker, og hvem man er opptatt av. Vanlige folk, ikke hvitstippene. – *Har du en spesiell hjertesak?* – De stadig økende forskjellene er den største trusselen mot demokratiet.

Om høyrepopulismen skal stanses, må sosialde

Vil snu sosia

VENDING: Skal høyrepopulismen slå tilbake, må venstresida skifte politisk kurs, og våge å ta debat- tene, sier Åsa Linderborg.

Av Pål Hellesnes (tekst) og Tom Henning Bratlie (foto)

– Det store spørsmålet for alle nå ser ut til å være om Geert Wilders parti blir nummer én, to eller tre ved valget i Nederland. For meg er det store spørsmålet hva som skjer med sosialdemokratene. De ligger på 7 prosent, *det* er jo det store spørsmålet, sier Åsa Linderborg til Klassekampen.

Linderborg er kulturredaktør i den svenske avisa Aftonbladet og jobber for tida med en bok om høyrepopulismen. Tirsdag deltok hun i en debatt om høyrepopulismen under Manifests årskonferanse.

– Selv om jeg skriver bok om høyrepopulistene, er jeg lei av å bare snakke om dem. Vi må se på hvilke alternativer arbeiderklassen har å stemme på. Hvorfor stemmer ikke arbeiderklassen på arbeiderbevegelsens partier?

Nyliberal politikk

Den amerikanske forfatteren Thomas Frank deltok også på konferansen og brukte mye tid på å forklare hvordan Demokratene («the party of the left», som han sa) i en årrekke har vært de fremste i å kutte i velferd, slippe kapitalen fri, og innføre frihandelsavtaler som øker jobbene til folk. Frank mener det er en viktig forklaring bak valgseieren til Donald Trump.

Linderborg mener sosialdemokratene i Europa har hatt

FAKTA

Manifests årskonferanse:

■ Manifest tankesmie arrangerer årlig en konferanse i Oslo innrettet mot faglig tillitsvalgte og aktive på venstresida.

■ Årets konferanse gikk av stabelen i går på Sentrum Scene i Oslo. Hovedtema for konferansen var høyrepopulismen. Blant innleiderne var Thomas Frank, Åsa Linderborg og Hadia Tajik.

Åsa Linderborg:

■ Svensk historiker og forfatter. Er kulturredaktør i den svenske avisa Aftonbladet. Utga i 2007 den selvbiografiske boka «Mig äger ingen», og jobber for tida med en ny bok om høyrepopulisme.

samme funksjon. Hun peker på at sosialdemokratene har stått i spissen for kutt i pensjoner og innstramming i velferdsgoder.

– **Man kan ikke forstå høyrepopulismen om man ikke forstår nyliberalismens konsekvenser, og at det har vært sosialdemokrater som har administrert det. Etter finanskrisa i 2008 lot sosialdemokrater folket betale for bankenes feil, sier hun.**

Voksende klasseskiller

Linderborg synes det er fascinerende hvordan «svenske tilstander» har blitt et begrep i norsk samfunnsdebatt.

– Dere overdriver problemene mye, men samtidig må venstresida begynne å snakke om de problemene som finnes. Det er kjempestore fattigdomsproblemer i mange bydelar i Sverige. Det store problemet er ikke kriminaliteten, men fattigdommen. Det finnes områder der halvparten har jobb, barna ikke fikser skolen, og dermed ikke kommer ut på arbeidsmarkedet. Venstresida må snakke om slikt, sier hun.

– *Og det gjør man ikke?*

– I Sverige, eller i hele Vesten, har man vært svært dårlig på å snakke om klasse. Det

BEKYMRET: Åsa Linderborg er urolig over høyrepopulismens framvekst. – Sosialdemokratiet våger ikke formulere løsninger, og sitter fast i liberalistiske tanker, sier hun.

forsvant som tema, så venstresida er uvante med å snakke om det. Men det må vi. Lønnsforskjellene i Sverige er i dag på nivå med 1930-tallet, og vi har begynt å få et etnifisert klasseskille, der mange innvandrere har vanskelig for å komme seg ut i arbeidsmarkedet. Det er et problem.

– *Høyrepopulister i mange land blir jo gjerne populære*

ved å si at det bare er de som snakker om problemene.

– **Det er ikke sant, men det handler jo om hvordan man snakker. Vi har vært mye moraliserende, det har vært mye symbolpolitikk, og lite sosioøkonomisk virkelighet. Alle snakker nå om svenske verdier og om lov og orden. Men ikke om at klasseskillene vokser kraftig i Sverige.**

Tyr til forbrukslån

SLITER: En ny undersøkelse viser at 28 prosent av norske studenter har tatt forbrukslån eller benyttet kredittkort for å betale basisutgifter som mat, bolig og helsetjenester. Undersøkelsen er gjennomført av Sentio på oppdrag fra Norsk studentorganisasjon (NSO), som mener at tallene underbygger kravet om økt studiestøtte. **ONTB**

Foreldre lever lenger enn barnløse

VERDT
Å VITE

HELSE: Foreldre, det er håp: Om du kommer deg gjennom søvnmangel, småbarns sinneutbrudd og tenåringsangst, kan du belønnes med et lengre liv enn barnløse. Forskjellen er størst for menn, mens den for kvinner er på halvannet år, skriver forskere ved det svenske Karolinska Institutet i tidsskriftet *Journal of Epidemiology & Community Health*. Studien har undersøkt levetida for kvinner og menn født mellom 1911 og 1925, mer enn 1,4 millioner personer totalt. **ONTB**

mokratene slutte å kutte, mener forfatter Åsa Linderborg: aldemokratiet

Cathrine Sandnes er leder for Manifest i noen uker til, og ledet sin siste årskonferanse tirsdag. Hun sier hun gjennom arbeidet i tankesmia har fått øynene opp for noen tunge økonomiske beveggrunner bak høyrepopulismens vekst.

– Det har blant annet blitt tydeligere for meg etter 2,5 år hvilke utfordringer som oppstår i kjølvannet av EØS. Bunnen faller ut av deler av arbeidsmarkedet, først i bygg, senere andre bransjer etter

«Tredje vei-politikken har vært verdenshistoriens lengste selvmord»

ÅSA LINDEBORG, FORFATTER

tur. Den nordiske modellen kommer under stadig press. Samtidig har Finansinstitusjonene fått bedre vilkår, og de rikeste får skatteletter. Det

er en økonomisk politikk som drar i retning økte forskjeller, sier hun.

Hun mener venstresida må ha forklaringer på utviklinga.

– Om forklaringen for folk på at de opplever at jobbene blir utrygge, blir innvandring, klarer man ikke demme opp for høyrepopulismen, og vi klarer ikke å løse problemene, sier Sandnes.

Må vise alternativene

Linderborg er enig i at man

SVAR: Cathrine Sandnes vil snakke om andre ting enn innvandring.

FULLSATT: Manifests årskonferanse samlet over 1000 deltakere.

må synliggjøre hvem som har ansvar for utviklingen.

– Det har arbeiderbevegelsen alltid gjort. Høyrepopulistene og venstresida kan være enige om at ting går til helvete. Spørsmålet er hvem man klandrer – er det kulturmarxistene og muslimene, eller er det grådige kapitalister? Det finnes en reell konflikt mellom de som har makt og de som er maktesløse, spørsmålet er hvordan man definerer dem. Man må bli sint på riktige mål.

– Om du mener sosialdemokratene har mye ansvar for situasjonen, ligger løsningen også i kursendring hos sosialdemokratene?

– Jeg vil ikke miste troa på sosialdemokratiet eller arbeiderbevegelsen. Men tredje vei-politikken har vært verdenshistoriens lengste selv-

mord. Sosialdemokratene har ikke vist at de har løsninger eller tror på noe alternativ. Thomas Franks bok («Listen, liberal», *journ.anm.*) er fantastisk. Han skriver om at Demokratene snakker om at man bare må akseptere utviklingen, at globaliseringen er uunngåelig. Men den er jo ikke det.

I Sverige har det vært en holdning blant mange at man ikke skal gå i debatt med Sverigedemokraterna (SD), for ikke å legitimere dem. Det mener Linderborg må ta slutt.

– Folk er jo nødt til å ta debatten med SD over alt, på arbeidsplassen eller på skolene. Det er bare journalister som kan si at de ikke vil ta debatten. Jeg vil skrive en håndbok for dem som må ta debatten, sier hun.